

Commissie BBV
T.a.v. de heer A. Noppe

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)
27 januari 2021	Consultatie Notitie rechtmatigheids- verantwoording commissie BBV	,	

Doorkiesnummer
020-3010328

Geachte heer Noppe,

Graag geven wij gehoor aan uw verzoek om uiterlijk tot 27 januari 2021 te reageren op de door u geconsulteerde Notitie Rechtmatigheidsverantwoording. Wij stellen deze vernieuwing, het ter consultatie neerleggen van een notitie door de commissie BBV, op prijs en dit juichen wij ook toe voor de toekomst. De notitie is een uitwerking van de wetsaanpassing in de Financiële Verhoudingen Wet, de gemeente- en provinciewet die ertoe leidt dat het college zelf zich over rechtmatigheid gaat verantwoorden in de jaarrekening.

Met beroepsmatige interesse hebben wij kennisgenomen van het voorstel. Wij realiseren ons dat de verantwoording over rechtmatigheid een complexe materie is. In deze brief geven wij onze reactie op de notitie weer en wij verwachten daarmee bij te dragen aan verduidelijking van de kaders voor de verslaggeving over rechtmatigheid door de decentrale overheden. Onze reactie is opgesteld in afstemming met de sectorcommissie Decentrale Overheden van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en wordt ondersteund vanuit de accountantsorganisaties die daarin vertegenwoordigd zijn.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Inleiding

Wij zijn van mening dat met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording de verantwoordelijkheid van de colleges voor het rechtmatig tot stand komen van de baten, lasten en balansmutaties, zoals die ook worden verantwoord in de jaarrekening, explicieter en beter tot zijn recht komt. Wij verwachten dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording leidt tot een impuls voor de verbetering van de kwaliteit van de beheersing van de rechtmatigheid bij decentrale overheden. Ook verwachten wij dat de verantwoording door het college leidt tot een beter gesprek daarover tussen de colleges en de toezichthoudende organen (gemeenteraden c.q. provinciale staten en algemeen besturen) in het kader van de invulling van hun kaderstellende en controlerende rol.

Wij onderschrijven het belang van een duidelijke notitie over de rechtmatigheidsverantwoording van de commissie BBV, waarin door tekst en uitleg recht wordt gedaan aan de verantwoordelijkheid van het college ten aanzien van het verantwoorden over rechtmatigheid in de jaarrekening. De notitie is derhalve in het belang van alle decentrale overheden om te komen tot een betrouwbare verantwoording. Daarbij onderschrijven wij ook het belang van de notitie voor de accountants van de decentrale overheden. Vanuit het perspectief dat de accountant wordt geacht een oordeel te geven over de rechtmatigheids-verantwoording in de jaarrekening van de decentrale overheden hebben wij onze reactie opgesteld.

Wij onderkennen twee kernpunten in onze reactie, waar wij graag uw aandacht voor vragen. Deze twee kernpunten zijn voor ons zwaarwegend voor het vastleggen van een duidelijk kader voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording, inclusief de rol en verantwoordelijkheid van het college die daarbij horen. Dit kader is voor ons fundamenteel om aan te toetsen en om uiteindelijk een oordeel te kunnen vormen over de rechtmatigheidsverantwoording. Wij doen een beroep op de commissie om de notitie vanuit deze kernpunten inhoudelijk aan te passen en te verduidelijken en daarmee ook beter toepasbaar te maken voor de gebruikers ervan.

Daarnaast behandelen wij nog aanvullende onderwerpen die meer toezien op de details in de notitie. Wij vragen de commissie de notitie op basis van onze aandachtspunten op de desbetreffende onderwerpen te verduidelijken.

Onze kernpunten

Onze kernpunten zien toe op de volgende twee aspecten:

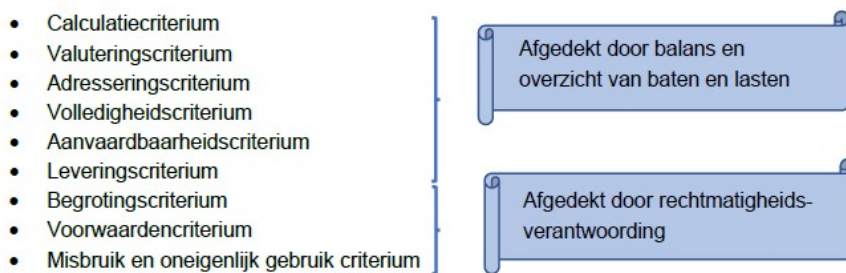
1. De rol en verantwoordelijkheid van het college
2. De vorm van de verantwoording

1. De rol en verantwoordelijkheid van het college

Conform het wetsvoorstel en de uitwerking daarvan in de Notitie van de commissie BBV is het College verantwoordelijk voor:

- het opmaken van de balans en het overzicht van baten en lasten en toelichtingen daarop, waarin de grootte en samenstelling van zowel de activa en passiva per 31 december 20xx als de baten en las-ten over 20xx getrouw dienen te worden weergegeven in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit is inclusief overige elementen van de jaarrekening, zoals de SiSa bijlage en bijlage taakvelden, die wij in deze reactie verder buiten beschouwing laten.
- het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording: het verantwoorden over de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voor zover betrekking hebbend op het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik-criterium. Dit houdt in dat baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen en inclusief uitwerking van misbruik en oneigenlijk

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria zien tevens toe op getrouwheidsaspecten en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten. Deze negen criteria van rechtmatigheid worden in de jaarrekening van het college afgedekt langs de volgende lijnen:

In een vergelijkbare figuur in de notitie van de Commissie BBV (op pagina 7) worden de verantwoording door het college en de controle door de accountant met elkaar vermengd. Wij merken op dat in de notitie dient te worden verduidelijkt dat het college verantwoordelijk is voor de verantwoording over alle negen criteria van rechtmatigheid en dat doet via de jaarrekening als geheel. Dat maakt ook duidelijk dat het oordeel van de accountant gaat over het getrouw verantwoorden over alle negen criteria.

Ons voorstel is de volgende lijn te hanteren en verder uit te werken in de notitie:

- In de jaarrekening legt het college verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. De drie specifieke rechtmatigheidscriteria komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. De negen criteria gelden ook als uitgangspunt vanuit de wetgever, waarbij de reikwijdte van de verantwoording niet wijzigt ten opzichte van de situatie tot en met 2020, waarin de accountant het oordeel afgeeft.
- In de notitie is de rapportering door het college in de rechtmatigheidsverantwoording ingeperkt tot de drie specifieke rechtmatigheidscriteria. Wij vragen de commissie om in de notitie ook de verantwoordelijkheid en rapportering door het college over de andere zes criteria nader uit te werken, met aandacht voor o.a. de samenloop van getrouwheid en rechtmatigheid, bijvoorbeeld als prestatielevering niet is vastgesteld en ook niet is voldaan aan het voorwaarden criterium.
- Ook vragen wij de commissie de verantwoordelijkheid en rapportering door het college ten aanzien van de SiSa-indicatoren die toezien op rechtmatigheid te verduidelijken.
- Wij vragen de commissie de teksten over de controle door de accountant te verwijderen uit de notitie. Dat is het werkgebied van de NBA (i.c. sectorcommissie Decentrale Overheden). De verwijzing naar de accountant in de notitie kan naar ons idee beperkt blijven tot de vermelding dat de accountant een getrouwheidsoordeel geeft over de jaarrekening als geheel; dus over

balans, overzicht van baten en lasten, toelichtingen daarop inclusief de toelichting over rechtmatigheid.

- Wij vragen de commissie in de notitie niet te spreken in bewoordingen als 'de gemeente' maar uitsluitend te spreken over 'het college' als verantwoordelijke partij voor het opstellen van de verantwoording over rechtmatigheid.

2. De vorm van de verantwoording

Het model rechtmatigheidsverantwoording in bijlage 1 van de notitie van de Commissie BBV heeft veel gelijkenis met een controleverklaring. Inhoudelijk is de verantwoording in het voorstel van de Commissie BBV vormgegeven via een indirecte verantwoording door het college.

Het college geeft aan in hoeverre baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, terwijl in de verantwoording alleen de drie aanvullende rechtmatigheidscriteria worden genoemd (en niet alle negen). Wij adviseren om de verantwoording vorm te geven als een (aanvullende) toelichting op de andere elementen van de jaarrekening waarin het feitelijk voldoen aan de criteria van rechtmatigheid wordt verantwoord.

De Commissie BBV stelt voor dat het college met de raad een verantwoordingsgrens afspreekt. Het college rapporteert dan uitsluitend over onrechtmatigheden als deze grens wordt overschreden. Wij stellen voor om de verantwoordelijkheid van het college over rechtmatigheid de vorm te geven van een verplichte toelichting in de jaarrekening die de feitelijke situatie over het rechtmatig handelen door het college weergeeft. In het kader van een transparante verslaggeving adviseren wij de commissie BBV dringend om in het format van de toelichting over rechtmatigheid standaard het cumulatieve bedrag van de onrechtmatigheden op te nemen.

Ons voorstel luidt als volgt:

- Geef de verantwoording de vorm van een verplichte toelichting over rechtmatigheid met een vast format en vaste plek in de jaarrekening. In dit format wordt standaard het cumulatieve bedrag van de onrechtmatigheden in de jaarrekening (verantwoorde baten, lasten en balansmutaties) opgenomen.
- Onder de waarderingsgrondslagen zijn de kaders voor deze toelichting over rechtmatigheid uitgewerkt (in aansluiting met het nog aan te passen BBV).
- In deze toelichting over rechtmatigheid in de jaarrekening rapporteert het college de kwantitatieve afwijkingen ten aanzien van de naleving van de geldende wet- en regelgeving.
- De jaarrekening dient alle relevante informatie te bevatten die de gebruiker (vooral de raad) nodig heeft voor zijn besluitvorming. Dit geldt ook voor de toelichting over rechtmatigheid. In dit kader is het benoemen van het cumulatieve bedrag aan afwijkingen ten aanzien van de rechtmatigheid in de toelichting belangrijke informatie ten behoeve van de gebruiker voor zijn besluitvorming. De accountant betreft de toelichting over rechtmatigheid in het getrouwheidsoordeel bij de totale jaarrekening en kan op basis van de cumulatieve omvang van de onrechtmatigheden de afwijkingen bepalen en wegen voor het accountantsoordeel.
- Bij het opstellen van de toelichting over rechtmatigheid in de jaarrekening kan het college een verantwoordingsgrens van de raad in acht nemen. Wij adviseren deze grens aan te houden voor het uitbreiden van de toelichting over rechtmatigheid met de rapportering en vermelding door het college van de individuele afwijkingen.
- Het college maakt jaarlijks afspraken met de raad over de mate van detail in de rapportering in de bedrijfsvoeringsparagraaf over de acties naar aanleiding van de afwijkingen ten aanzien van de rechtmatigheid. Wij adviseren de commissie BBV een aanbeveling op te nemen in de notitie dat de raad een rapporteringsgrens vaststelt voor het toelichten van individueel geconstateerde afwijkingen in de bedrijfsvoeringsparagraaf.
- Ook rapporteert het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf over de kwalitatieve overwegingen die het in acht heeft genomen voor specifieke beheershandelingen en waarom het (indien van toepassing) is afgeweken van de kaders. Bijvoorbeeld door onduidelijke wet- en regelgeving of uitzonderingen die zijn ingegeven door noodsituaties.
- Wij adviseren de commissie in de notitie de onderwerpen te benoemen die minimaal in de bedrijfsvoeringsparagraaf moeten worden opgenomen, vanuit het gewenste inzicht dat aan de raad wordt gegeven omtrent de opvolging.

Wij adviseren de Commissie BBV in de notitie aandacht te besteden aan de voorwaarden die nodig zijn om het college in staat te stellen de specifieke toelichting over rechtmatigheid in de jaarrekening op te stellen.

Wij denken daarbij aan de uitwerking van de volgende aspecten in de notitie:

- Wij adviseren de commissie in de notitie aandacht te besteden aan de onderbouwing van de toelichting over rechtmatigheid vanuit een registratie van afwijkingen (negen criteria): een door de gemeente in te richten rechtmatigheidsadministratie c.q. registratie van afwijkingen van de geldende wet- en regelgeving gedurende het jaar. Deze registratie is aanvullend nodig naast de door de commissie in hoofdstuk 3 voorgestelde operationalisering van het geldende normenkader in een toetsingskader.

- In de notitie staat dat de raad *verwacht* dat er een stelsel van interne beheersing is. Dit stelsel van interne beheersing is er nu ook al omdat in de huidige situatie het college verantwoordelijk is voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het rechtmatig tot stand komen van baten en lasten, alsmede de balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Dit stelsel is randvoorwaardelijk en om te kunnen verantwoorden een must!
- Wij adviseren de commissie BBV in de notitie de tekst over het stelsel van interne beheersing te verduidelijken en tot uitdrukking te brengen dat het college verantwoordelijk is voor een zodanige interne beheersing als het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening inclusief de toelichting over rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of van fouten en het rechtmatig tot stand komen van baten en lasten, alsmede de balansmutaties in het bijzonder.
  - o Voor wat betreft fraude en naleving wet- en regelgeving is het college verantwoordelijk voor het opzetten, implementeren en onderhouden van de maatregelen van interne beheersing gericht op het voorkomen en detecteren van fraude.
  - o Ook is het college verantwoordelijk om bij het opstellen van de jaarrekening rekening te houden met alle bekende gevallen of vermoedens van het niet-naleven van wet- en regelgeving, die relevant zijn voor het opstellen van de jaarrekening.
- De toelichting over rechtmatigheid zal de uitkomst weergeven van het onderliggende stelsel van interne beheersing zoals hiervoor beschreven. Alle beheershandelingen die onderliggend zijn aan de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn daarbij van belang. Wij merken op dat de toelichting over rechtmatigheid niet de uitkomst kan zijn van alléén een deelwaarneming. Wel kan een deelwaarneming onderdeel zijn van het stelsel van interne beheersing.

Onze overige opmerkingen bij de notitie van de commissie

a. Overgangsbepalingen

Er zijn geen overgangsbepalingen opgenomen. Wij geven de commissie in overweging om in de notitie voor 2021 aandacht te besteden aan overgangsbepalingen. Wij denken dan aan een door het college op te stellen zogenaamde 'openingsbalans' voor de onrechtmatigheden uit het verleden met meerjarige impact. Ook adviseren wij de commissie aandacht te besteden aan de verwerking en rapportering van niet eerder in voorgaande jaren ontdekte afwijkingen.

b. Verantwoordelijkheid van de raad

Aanvullend op de verantwoordelijkheid van het college is in enkele passages in de notitie de rol van de raad uitgewerkt. Waar dat van toepassing is adviseren wij de commissie om de rol van de raad te verduidelijken. Enkele voorbeelden benoemen wij hieronder:

- Ten aanzien van een passage in paragraaf 2.6 'Wat gaat het college doen om bestaande onrechtmatigheden op te heffen ...' adviseren wij ook deze zinsnede te verwijderen omdat een college in het algemeen geen onrechtmatigheden kan opheffen.
- In paragraaf 3.1.1. Externe wet- en regelgeving, verordeningen en raadsbesluiten is in de tweede alinea opgenomen: "Wel kan de raad besluiten dat aan bepaalde onderdelen van verordeningen geen financiële consequenties worden verbonden". Het is onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld.

c. Onduidelijkheden

Het begrip 'onduidelijkheden', zoals door de commissie voorgesteld, bestaat niet in het kader van de verantwoordelijkheden van het college voor het opmaken van de jaarrekening die de grootte en samenstelling van zowel de activa en passiva per 31 december 20xx als de baten en lasten over 20xx getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Wij stellen voor het begrip 'onduidelijkheden' niet in te voeren als nieuw begrip omdat hierin een risico schuilt dat hetgeen niet duidelijk is of niet is uitgezocht als onduidelijkheid kan worden verantwoord. Wij zijn van mening dat in lijn met de handelswijze bij het opstellen van de balans en het overzicht van baten en lasten 'onduidelijkheden' altijd kunnen worden uitgezocht totdat er wel volledig of meer duidelijkheid is over de situatie en op basis van welke kwalitatieve overwegingen het college tot een door haar gekozen interpretatie is gekomen, al dan niet ondersteund door een opinie van een specialist (advocaat, jurist, etc.). Als onderdeel van onze kernpunten adviseren wij de commissie om het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf te laten rapporteren over de kwalitatieve overwegingen die het college daarbij in acht heeft genomen. Op deze wijze wordt voorkomen dat 'onduidelijkheden' blijven bestaan in de jaarrekening.

d. Evaluatie van fouten

In de notitie is opgenomen dat voor fouten en onduidelijkheden hetzelfde percentage geldt en dat fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar worden opgeteld. Wij onderkennen het risico dat fouten in de evaluatie worden verschoven naar onduidelijkheden en vice versa wanneer één van deze de

verantwoordingsgrens nadert. Dit is naar onze mening niet wenselijk. Dit is mede een reden – en in lijn met onze reactie onder punt c. - om het begrip 'onduidelijkheden' niet te gaan gebruiken en dus ook niet te benoemen in het kader van de evaluatie van afwijkingen.

Ten aanzien van de evaluatie van afwijkingen is het in lijn met de in de kernpunten 1 en 2 benoemde overwegingen belangrijk dat in de notitie duidelijk wordt aangegeven dat indien afwijkingen cumulatief boven de verantwoordingsgrens uitkomen de individuele afwijkingen in de toelichting over rechtmatigheid worden vermeld.

In de voetnoot op bladzijde 13 worden verwezen naar een rekenvoorbeeld in bijlage 2. In bijlage 2 is geen rekenvoorbeeld opgenomen.

e. Aanbevelingen

In de notitie doet de commissie een aantal aanbevelingen. Wij stellen voor om de aanbevelingen inzake het begrotingscriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium te kwalificeren als stellige uitspraak, omdat zij bijdragen aan de verduidelijking van de norm waaraan het college moet voldoen en de accountant aan moet toetsen.

Ook adviseren wij de commissie bij de verschillende aanbevelingen te verduidelijken wat het gevolg is indien het college een aanbeveling niet opvolgt. Het is belangrijk daarbij duidelijke uitspraken te verwoorden om het ontstaan van nieuwe 'onduidelijkheden' te voorkomen.

f. Niet Financiële rechtmatigheid

In de notitie is opgenomen dat bij het niet naleven sprake is van een formele rechtmatigheidsfout die niet doorwerkt naar de rechtmatigheidsverantwoording. Wij adviseren de commissie toe te voegen dat het college deze formele rechtmatigheidsfouten altijd dient toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering (en zo nodig op basis van kwalitatieve en/of kwantitatieve overwegingen in de jaarrekening) en de toelichting over rechtmatigheid in de jaarrekening.

Ook benoemen wij de NOCLAR regelgeving (regulations on non-compliance with laws and regulations) die geldt voor accountants in hun professionele beroepsuitoefening. De accountant kan hierover met het college in gesprek gaan over wat dit betekent en waar dit gevolgen kan hebben voor de rapportering door het college, ongeacht de verantwoordingsgrens van de raad. Wij adviseren de commissie BBV om hiervoor een aandachtspunt op te nemen in de notitie.

g. Paragraaf inzake staatssteun

Wij adviseren de commissie in de laatste alinea explicieter op te nemen dat in dat geval sprake is van een afwijking (financiële onrechtmatigheid als gevolg van staatssteun) die moet worden opgenomen in de toelichting over rechtmatigheid (indien op totaalniveau de verantwoordingsgrens wordt overschreden).

h. Begrotingscriterium

De commissie stelt in de notitie in paragraaf 2.4. o.a. dat het met de voorgenomen wetswijziging niet langer noodzakelijk is om via begrotingswijzigingen de jaarrekening in overeenstemming te brengen met de begroting. Wij merken op dat begrotingswijzigingen nodig zijn als overschrijdingen worden signaleerd om onrechtmatigheden te voorkomen en recht te doen aan het budgetrecht van de raad. Wij begrijpen daarom dit voorstel van de commissie niet en vragen de commissie de notitie hierop aan te passen.

Wij adviseren de commissie dit hoofdstuk verder te verduidelijken aan de hand van een schema/tabel waarin wordt toegelicht welke overschrijdingen wel/niet moeten worden opgenomen in de toelichting over rechtmatigheid (indien op programma- en totaalniveau de verantwoordingsgrens wordt overschreden).

Ten aanzien van de mutaties in bestemmingsreserves concluderen wij - op basis van hetgeen de commissie op bladzijde 28 vermeldt - dat alle afwijkingen die niet worden afgedekt door een voor 31 december van het verslagjaar genomen raadsbesluit, moeten worden opgenomen en toegelicht in de toelichting over rechtmatigheid (ongeacht omvang en ongeacht of cumulatief de verantwoordingsgrens wordt overschreden). Is dit een juiste conclusie?

i. Misbruik en oneigenlijk gebruik beleid

Misbruik en oneigenlijk gebruik is een van de criteria van rechtmatigheid waarover het college verantwoording aflegt in de jaarrekening. Daarom adviseren wij de commissie een stellige uitspraak te doen over het door het college vorm te geven overkoepelend M&O-beleid. Dit beleid behandelt de uitgangspunten en het sanctiebeleid van het college en is randvoorwaardelijk voor enerzijds de

nadere uitwerking van wet- en regelgeving waaraan gedetailleerde aspecten van misbruik- en oneigenlijk gebruik verbonden zijn en anderzijds de rapportering over naleving in de jaarrekening.

In paragraaf 4.3.1. stelt de commissie dat misbruik onrechtmatig is en oneigenlijk gebruik niet. Wanneer sprake is van misbruik van overheidsmiddelen moeten deze middelen door de gemeente worden teruggevorderd. Als in de jaarrekening van de gemeente geen terugvordering is verantwoord is er geen sprake van een financiële rechtmatigheidsfout. Wanneer oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen is geconstateerd, is geen sprake van een rechtmatigheidsfout. De beschreven situatie dat ten aanzien van misbruik geen sprake kan zijn van een financiële rechtmatigheidsfout is niet duidelijk. Wij adviseren de commissie deze passage te verduidelijken.

j. Paragraaf inzake criteria (paragraaf 2.4)

De verschillende (negen) criteria zijn op onderdelen onduidelijk beschreven (bijvoorbeeld 'juistheid van de ontvangen levering heeft plaatsgevonden'). Wij adviseren deze criteria duidelijker uit te werken.

k. Overig

Paragraaf 4.1.1 Aanbestedingswet

In de tweede alinea is opgenomen dat wanneer 'de overige normbedragen' uit de Gids Proportionaliteit wel onderdeel uitmaken van het normenkader, eventuele afwijkingen hiervan worden betrokken bij de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording. Naar onze mening vormt de Gids Proportionaliteit met de overige normbedragen (zijnde de niet-EU normbedragen) altijd onderdeel van het normenkader, echter leiden deze in de praktijk thans niet tot financiële rechtmatigheidsfouten voor zover de gemeente afwijking hiervan adequaat heeft gedocumenteerd en gemotiveerd.

Mogelijk wordt hier bedoeld dat indien deze overige normbedragen zijn vertaald in het interne inkoopbeleid en deze laatste onderdeel uitmaakt van het normenkader, afwijkingen wel moeten worden meegewogen in de toelichting over rechtmatigheid. Wij adviseren de commissie de tekst in deze paragraaf te verduidelijken.

Paragraaf 4.1.2 Meerjarige contracten

In deze paragraaf stelt de commissie voor dat de gemeenteraad er voor kan kiezen dat de totale fout in één keer (in het jaar van opdrachtverlening of constatering) bij de conclusie van de rechtmatigheidsverantwoording wordt betrokken. Voorwaarde is dan wel dat de verplichting bij de niet uit de balans blijvende verplichtingen is opgenomen. Wij vragen de commissie waarom de raad deze rol toegekend krijgt? Wij adviseren de commissie over de gewenste handelswijze ten aanzien van de verantwoording te blijven aansluiten op de bestaande gang van zaken cf. de kadernota rechtmatigheid 2018.

De commissie stelt vervolgens ook dat indien de omvang van een verplichting materieel van aard is, deze - op grond van artikel 53 van het BBV - opgenomen moet worden bij de niet uit de balans blijvende verplichtingen. Indien de omvang van de verplichting niet materieel van aard is dan kan er voor gekozen worden om de verplichting op te nemen bij de niet uit de balans blijvende verplichtingen. Wij adviseren de commissie het begrip materialiteit in deze paragraaf te verduidelijken vanuit het belang voor de gebruikers van de jaarrekening.

Paragraaf 4.1.6 Sociaal domein

De benoemde voorbeelden zijn gericht op getrouwheid in plaats van rechtmatigheid. Wel is er sprake van samenhang tussen getrouwheid en rechtmatigheid. Wij adviseren de commissie de voorbeelden in de notitie te verduidelijken en aan te vullen met rechtmatigheidsaspecten.

Uit de paragraaf inzake de Eigen bedragen CAK blijkt onvoldoende wat de gevolgen voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten zijn. Wij adviseren de commissie deze paragraaf te verduidelijken.

Paragraaf 4.1.7 Fido

In deze paragraaf staat dat aan overtredingen van de wet Fido geen (directe) financiële gevolgen zijn verbonden. Onrechtmatigheden (voorwaardencriterium) behoeven derhalve niet te worden opgenomen in de toelichting over rechtmatigheid. De commissie adviseert onrechtmatigheden te vermelden in de paragraaf bedrijfsvoering of eventueel in de paragraaf financiering. Het is niet duidelijk wat de commissie hier adviseert. Wij adviseren de commissie deze paragraaf te verduidelijken. Volledigheidshalve verwijzen wij in dit kader ook naar onze opmerkingen inzake de NOCLAR.

Paragraaf 4.1.10 WNT

Uit de paragraaf inzake de WNT blijkt onvoldoende duidelijk in welke gevallen niet-naleving van de WNT moet worden vermeld in de toelichting over rechtmatigheid. Wij adviseren de commissie deze paragraaf te verduidelijken.

Tot slot

Wij willen graag deze reactie met u bespreken en nader toelichten in een afzonderlijke bespreking. Daarbij vragen wij de commissie om de aangepaste notitie nogmaals in concept met ons af te stemmen.

Voor eventuele vragen naar aanleiding van onze reactie kunt u contact opnemen met Marianne van Kimmenade, tel. 020 - 3010328.

Hoogachtend,
Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

drs R.B.M. Mul MPA
Lid MT Beroep en Maatschappij NBA

drs A.E. Gerritsma RA
Voorzitter Sectorcommissie decentrale overheden

